



Халқ сўзи

Ўзбекистон —
Келажаги
Буюк
Давлат

2026 йил — МАҲАЛЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА ЖАМИЯТНИ ЮКСАЛТИРИШ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2026 йил 30 май, № 109 (9280)

Шанба

Сайтимидаги ўқиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.



ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ЕОИИ САММИТИДА ИШТИРОК ЭТДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 29 май куни Остона шаҳрида Олий Евроосиё иқтисодий кенгашининг навбатдаги йиғилишида кузатувчи давлат раҳбари мақомида иштирок этди.



Қозоғистон Республикаси Президенти Қосим-Жомарт Тоқаев раислигида ўтган учрашувда Беларусь Республикаси Президенти Александр Лукашенко, Қирғиз Республикаси Президенти Саидир Жапаров, Россия Федерацияси Президенти Владимир Путин, Арманистон Республикаси Бош вазири Ҳрант Маргарян, кузатувчи мақомидаги Куба Республикаси вице-президенти Сальвадор Меса ва Эрон Ислоҳ Республикаси саноат, қонлар ва савдо вазири Мухаммад Атабак, Евроосиё иқтисодий комиссияси Хайъати раиси Бақитжан Сагинтаев ҳамда меҳмон сифатида МДХ Бош котиби Сергей Лебедев ҳам қатнашди. Кун тартибидан кўп томонлама сав-

до-иқтисодий ҳамкорликни янада кенгайтириш, саноат кооперацияси лойиҳаларини қўллаб-қувватлаш, шерикликнинг устувор йўналишларида қўшма дастурларни амалга ошириш масалалари ўрин олди. Ўзбекистон Президенти нутқининг аввалида ЕОИИ мамлакатлари билан ўзаро манфаатли ҳамкорликни изчил равишда кенгайтириш ва чуқурлаштириш мамлакатимиз ташқи иқтисодий сиёсатининг энг муҳим йўналишларидан бири бўлиб қолаётганини таъкидлади. ЕОИИ давлатлари билан ўзаро ҳамкорлик комплекс иқтисодий шериклик тусини олгани қайд этилди. Ўзаро савдо ҳажми барқарор ўсиб бормоқда, саноат кооперацияси кен-

гайиб, логистика алоқалари мустаҳкамланмоқда, рақамли иқтисодиёт, энергетика ва хизматлар соҳасида ҳамкорликнинг янги йўналишлари шаклланимоқда. Жорий йилда Евроосиё иқтисодий комиссияси билан уч йиллик ҳамкорлик режасини амалга ошириш яқинидаги кенгайтириш бўлиб қолмоқда. Шу муносабат билан жорий йилнинг куз фаслида Тошкент шаҳрида ўтказилиши режалаштирилган Евроосиё иқтисодий комиссияси билан Қўшма ишчи гуруҳнинг навбатдаги йиғилиши доирасида янги режани қабул қилиш тақдир қилинди. Яқинда техник жиҳатдан тартибга солиш тизимларини яқинлаштириш бўйича "Йўл харитаси" тасдиқланди.

Ўзбекистон иттифоқнинг электрон тижоратни ривожлантириш, савдо ва юк ташишни рақамлаштириш, иқлим масалалари ҳамда бошқа йўналишлардаги ташаббусларида фаол иштирок этмоқда. Тошкент шаҳрида Евроосиё тараққиёт банкнинг мамлакат офиси фаолияти йўлга қўйилиб, банк билан ҳамкорликда саноат кооперацияси бўйича янги лойиҳалар портфели шакллантирилган. Давлатимиз раҳбари иттифоқ билан шерикликни ривожлантиришнинг устувор йўналишлари юзасидан ўз нуктаи назарини баён қилди. Ўзбекистон ва бирлашма давлатлари ўртасида тўсиқларсиз савдонинг ягона рақамли маконини шакллантиришга алоҳида эътибор қаратилди. Бунда электрон тижоратни тартибга солиш борасидаги ёндашувларни мувофиқлаштириш, божхона, фитосанитария ва ветеринария назорати соҳаларида рақамли маълумот алмашинувини йўлга қўйиш, товарларнинг келиб чиқишини сертификатлаш ҳамда электрон ҳужжатларни босқичма-босқич ўзаро тан олиш муҳимлиги таъкидланди. Шунингдек, рақамли транзитни жорий этиш, кузатув тизимларига уланиш ҳамда ўтказиш пунктларини модернизация қилиш орқали "ақлли" транспорт-божхона йўлакларини яратиш ишларига киришиш тақдир қилинди. Ишбилармон доираларнинг ишлаб чиқариши маҳаллаштириш, технологик шериклик ва янги ишлаб чиқариш занжирларини шакллантиришга қизиқиши ортиб бораётганини жорий йил апрель ойида Тошкент шаҳрида ўтказилган "ИННОПРОМ. Марказий Осиё" VI халқаро саноат кўргазмаси тасдиқлади. Ўзбекистон ва ЕОИИ мамлакатлари ўртасида саноат кооперацияси дастурини тайёрлашда мазкур кўргазма салоҳиятидан фойдаланиш тақдир қилинди. Саноат автоматизацияси ва робототехника, энергетика учун бутловчи қисмлар ишлаб чиқариш, сув тежовчи технологиялар, замонавий

қурилиш материаллари ва бошқа соҳалар истиқболли йўналишлар қаторида қайд этилди. Давлатимиз раҳбари Ўзбекистон кооперация бўйича "ягона дарча" форматда Евроосиё иқтисодий комиссияси билан ҳамкорликда шерикларни танлайдиган, эркин саноат зоналар негизда ташаббусларни қўллаб-қувватлайдиган, молиялаштиришни жалб этишга қўмақлашадиган қўшма лойиҳа офисини очишга тайёрлигини билдирди. — ЕОИИ давлатларидан келадиган юқори технологияли резидентлар учун қўшимча рағбатлантирувчи шароитларни ишлаб чиқишга тайёрмиз, — деди Ўзбекистон Президенти. Энергия самарадорлигини ошириш, тоза технологияларни жорий этиш ва маҳсулотларнинг углерод сифатини камайтиришга қаратилган Саноатни "яшил" трансформация қилиш қўшма дастурини қабул қилиш бўйича тақлиф ҳам илгари сурилди. Қўшма "яшил" лойиҳалар портфелини шакллантириш, молиялаштиришнинг янги механизмларини ривожлантириш, сунъий интеллект технологияларини қўллаш орқали саноатнинг устувор тармоқларини модернизация қилиш амалий чора-тадбирлар сифатида дастурдан ўрин олиши мумкин. — Бу эндиликда мамлакатларимиз учун нафақат экологик кун тартибидagi масала, балки саноатнинг узоқ муддатли рақобатдошлигини таъминлайдиган муҳим омилга айланмоқда, — деди Ўзбекистон етакчиси. Ташкиллаштирилган меҳнат миграцияси масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Мазкур соҳадаги ҳамкорликни миллий электрон бандлик хизматларини интеграция қилиш орқали сифат жиҳатдан янги босқичга олиб чиқиш зарурлиги таъкидланди. Бу фуқароларнинг ишончли бўлиш иш ўринлари, ишга жойлаштириш шартлари ҳамда миграция қонунчилиги нормалари ҳақидаги маълумотлардан тўғри фойдаланишни таъминлайдиган қулай ва яхлит рақамли муҳитни шакллантиришни назарда тутди.

— Бу бир пайтнинг ўзида мамлакатларимиз меҳнат бозорлари эҳтиёжларини ҳисобга олиш, ходимларнинг малакасини ошириш, фуқаролар ҳуқуқларини ҳимоя қилишни кучайтириш ва норасмий бандлик хавфларини камайтириш имконини беради, — деди Президентимиз. Туризм соҳасида Ўзбекистон томонидан "Марказий Осиё туристик халқаси" ташаббуси илгари сурилгани қайд этилди. Шу муносабат билан давлатимиз раҳбари ЕОИИ давлатларини мазкур туризм йўналишини оммабоп рақамли платформаларда биргаликда илгари суришга қўшилишга тақлиф қилди. Яқинда Президентимиз Ўзбекистоннинг ЕОИИ кўп томонлама дастурлари ва лойиҳаларидаги иштироки ўзаро манфаатли шерикликни янада мустаҳкамлаш ҳамда мамлакатларимизнинг барқарор ривожланишини таъминлашга хизмат қилишини таъкидлади. Остонага амалий ташриф доирасида Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Қозоғистон Республикаси Президенти Қосим-Жомарт Тоқаев ҳузурида Инвестиция ва савдо соҳаларида эришилган келишувларни амалга ошириш бўйича амалий ҳаракатлар режасини имзолаш маросими бўлиб ўтди. "Йўл харитаси"да автомобилсозлик, энергетика, кимё саноати, металлургия, фармацевтика, логистика, қурилиш материаллари, уй-жой қурилиши, қишлоқ ҳўжалиги каби тармоқларда қўшма лойиҳаларни амалга ошириш назарда тутилган. Хўжат жорий йил апрель-май ойларида икки давлат раҳбарларининг Бухоро ва Туркистон шаҳарларида бўлиб ўтган учрашувларида эришилган келишувларни амалга оширишга қаратилган. Шу билан давлатимиз раҳбарининг Қозоғистон Республикасида амалий ташрифи якунланди.

Ў.А.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот хизмати сурати.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ ОЛИЙ ЕВРООСИЁ ИҚТИСОДИЙ КЕНГАШИ МАЖЛИСИДАГИ НУТҚИ

Хурматли Қосим-Жомарт Кемелевич! Хурматли давлатлар ва делегациялар раҳбарлари! Аввало, Қозоғистон Республикаси Президенти, хурматли Қосим-Жомарт Кемелевич Тоқаевга аънанавий самимий қабул ва меҳмондўст Остона шаҳрида учрашувимизни юксак даражада ташкил этгани учун чин дилдан миннатдорлик билдираман. Жаҳон иқтисодиётида кенг қўламли технологик трансформация жараёни кечяётган бир даврда Қозоғистоннинг Евроосиё иқтисодий иттифоқидаги самарали раислигини алоҳида қайд этмоқчиман. Саммитимиз арафасида сунъий интеллект ва рақамли ривожланиш масалаларига бағишланган бешинчи Евроосиё иқтисодий форуми очилгани рамзий маънога эгадир. Бугунги кунда айнан рақамли иқтисодий сиёсатнинг энг муҳим йўналишларидан бири бўлиб қолмоқда. Бугунги кунда бизнинг ЕОИИ давлатлари билан ўзаро ҳамкорлигимиз комплекс иқтисодий шериклик тусини олди. Ўзаро савдо ҳажми ўсмоқда, саноат кооперацияси чуқурлашмоқда, логистик алоқалар мустаҳкамланмоқда, рақамли иқтисодиёт, энергетика ва хизматлар соҳасида янги йўналишлар шаклланимоқда. Ўзбекистон Иттифоқнинг барча асосий тадбирларида фаол иштирок этмоқда. Жорий йилда Евроосиё иқтисодий комиссияси билан уч йиллик ҳамкорлик режасини амалга оширишни яқинида етказмоқ-

дамыз. Ўзбекистон ҳукумати Қўшма ишчи гуруҳининг навбатдаги мажлисини жорий йилнинг куз фаслида Тошкент шаҳрида ўтказишга тайёргарлик кўрмоқда. Унинг доирасида кейинги давр учун мўлжалланган янги ҳамкорлик режасини қабул қилишни тақдир қилишимиз. Яқинда техник жиҳатдан тартибга солиш тизимларини яқинлаштириш бўйича "Йўл харитаси" тасдиқланди. Савдо ва юк ташишларини рақамлаштириш, электрон тижоратни ривожлантириш ва иқлим борасида кун тартибидagi масалалар бўйича тармоқ дастурларида иштирокимизни давом эттирмоқдамиз. Тошкент шаҳрида Евроосиё тараққиёт банкнинг мамлакат офисини очдик, биргаликда муайян лойиҳалар портфели шакллантирилди. Хурматли мажлис иштирокчилари! ЕОИИ билан ҳамкорлигимизни ривожлантиришнинг устувор йўналишларини қисқача кўрсатиб ўтмоқчиман. **Биринчи.** Ўзбекистон ва ЕОИИ давлатлари ўртасида тўсиқларсиз савдонинг ягона рақамли маконини шакллантиришга киришишни муҳим деб ҳисоблаймиз. Бу ерда сўз электрон тижоратни ривожлантириш ва уни тартибга солиш борасидаги ёндашувларни мувофиқлаштириш, божхона, фитосанитария ва ветеринария назорати соҳаларида рақамли маълумот алмашинувини йўлга қўйиш, товарларнинг келиб чиқишини сертификатлаш, шунингдек, электрон ҳужжатларни босқичма-босқич ўзаро тан олиш ҳақида бормоқда. Шунингдек, рақамли транзитни жорий этиш, кузатув тизимларига уланиш ҳамда ўтказиш пунктларини модернизация қилиш орқали "ақлли" транспорт-божхона йўлакларини яратиш ишларига киришиш мақсадга мувофиқдир. **Иккинчи.** Саноат кооперацияси ривожига янги туртки бериш муҳимдир. Биз бизнеснинг ишлаб чиқаришни ма-

ҳаллийлаштириш, технологик шериклик ва янги ишлаб чиқариш занжирларини шакллантиришга қизиқиши ортиб бораётганини кўрмоқдамиз. Буни жорий йилнинг апрель ойида Тошкент шаҳрида муваффақиятли ўтказилган олтинчи "ИННОПРОМ. Марказий Осиё" кўргазмаси ҳам тасдиқлайди. Мамлакатларимиз ўртасида саноат кооперацияси дастурини тайёрлашда мазкур кўргазма салоҳиятидан фойдаланишни тақдир қилишимиз. Саноат автоматизацияси ва робототехника, энергетика учун бутловчи қисмлар ишлаб чиқариш, сув тежовчи технологиялар, замонавий қурилиш материаллари ва бошқа соҳаларни истиқболли йўналишлар қаторида қайд этиш мумкин. Ўзбекистонда кооперация бўйича "ягона дарча" форматда Евроосиё иқтисодий комиссияси билан ҳамкорликда шерикларни танлайдиган, эркин саноат зоналаримиз негизда ташаббусларни қўллаб-қувватлайдиган, молиялаштиришни жалб этишга қўмақлашадиган қўшма лойиҳа офисини ташкил этишга тайёрмиз. ЕОИИ давлатларидан келадиган юқори технологияли резидентлар учун қўшимча рағбатлантирувчи шароитларни ишлаб чиқишга тайёрмиз. **Учинчи.** Энергия самарадорлигини ошириш, тоза технологияларни жорий этиш ва маҳсулотларнинг углерод сифатини камайтиришга қаратилган Саноатни "яшил" трансформация қилиш қўшма дастурини қабул қилишни тақдир қилишимиз. Бу эндиликда мамлакатларимиз учун нафақат экологик кун тартибидagi масала, балки саноатнинг узоқ муддатли рақобатдошлигини таъминлайдиган муҳим омилга айланмоқда. Қўшма "яшил" лойиҳалар портфелини шакллантириш, уларни молиялаштиришнинг янги механизмларини ривожлантириш, сунъий интеллект технологиялари-

ни қўллаш орқали саноатнинг устувор тармоқларини модернизация қилиш амалий чора-тадбирлар сифатида дастурдан ўрин олиши мумкин. **Тўртинчи.** Бандлик бўйича миллий электрон хизматларни ўзаро боғлаш орқали ташкиллаштирилган меҳнат миграцияси соҳасидаги ҳамкорликни сифат жиҳатдан янги босқичга олиб чиқишни долзарб деб ҳисоблаймиз. Бу ерда сўз фуқароларнинг ишончли бўлиш иш ўринлари, ишга жойлаштириш шартлари ҳамда миграция қонунчилиги нормалари ҳақидаги маълумотлардан тўғридан-тўғри фойдаланишни таъминлайдиган қулай ва яхлит рақамли муҳитни шакллантириш ҳақида бормоқда. Бу бир пайтнинг ўзида мамлакатларимиз меҳнат бозорлари эҳтиёжларини ҳисобга олиш, ходимларнинг малакасини ошириш, фуқаролар ҳуқуқларини ҳимоя қилишни кучайтириш ва норасмий бандлик хавфларини камайтириш имконини беради. **Бешинчи.** Бугунги кунда туризм маданий-гуманитар соҳадаги ҳамкорлигининг энг жадал ривожланаётган йўналишларидан бирига айланмоқда. Биз "Марказий Осиё туристик халқаси" ташаббусини илгари сурдик. ЕОИИ мамлакатларини унда иштирок этиш ва мазкур туристик йўналишни оммабоп рақамли платформаларда биргаликда тарғиб қилишга тақдир қилишимиз. Хурматли ҳамкасблар! Сўзимнинг якунида Евроосиё иқтисодий иттифоқи билан амалий ҳамкорликни янада ривожлантиришга интилимизимиз қатъийлигини яна бир бор тасдиқламоқчиман. Ўзбекистоннинг юқорида қайд этилган қўшма ташаббус ва лойиҳаларда иштирок этиши ўзаро манфаатли шерикликни мустаҳкамлаш ҳамда давлатларимизнинг барқарор ривожланишига қўмақ беришига ишонаман.

Эътироф МУКОФОТЛАР ЎЗ ЭГАЛАРИГА ТОПШИРИЛДИ

Давлатимиз раҳбарининг "Маданият, санъат ва адабиёт соҳаларидаги мукофотлардан бири гуруҳини мукофотлаш тўғрисида"ги Фармонига биноан кеча Олий Мажлис Сенатида юрдошларимизга давлат мукофотларини топшириш маросими бўлиб ўтди. Кўп йиллик самарали илмий-ижодий фаолияти, ёрқин ва бетакрор истеъдоди билан халқимизнинг маданияти, бадиий ҳақида интеллектуал салоҳиятини юксалтириш, миллий маънавиятимизни бойитиш, мамлакатимизда маданият, санъат ва адабиёт соҳаларини ривожлантириш, асрий аънаналаримиз, бой меросимизни асраб-авайлаш ҳамда Янги Ўзбекистонни жаҳон миқёсида тарғиб этишга қўшган муносиб ҳиссаси, жамиятимизда ўзаро ҳамжихатлик, эзгулик ва бағрикенглик тамо-

ЮКСАК ЭЪТИБОРНИНГ АМАЛИЙ ИФОДАСИ

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида Президентимизнинг "Маданият, санъат ва адабиёт соҳаларидаги мукофотлардан бири гуруҳини мукофотлаш тўғрисида"ги Фармонига мувофиқ, давлат мукофотларини топшириш маросими бўлиб ўтди. Ташкилланганидек, мазкур хўжат мамлакатимиз маданий ҳаётидаги муҳим воқеалардан бири бўлиб, юртимизда маданият, санъат ва адабиёт соҳалари ривожига қаратилган юксак эътиборнинг амалий ифодаси сифатида намоён бўлди. Фармонга қўра, халқимиз маънавиятини юксалтириш, миллий қадриятларимизни асраб-авайлаш, бой маданий меросимизни ривожлантириш ҳамда уни келажак авлодларга етказиш йўлида самарали меҳнат қилиб келаётган 167 нафар соҳа вакили давлатимизнинг юксак фахрий унвонлари, орден ҳамда медаллари билан тақдирланди.

Мамлакатимизнинг урбанизация стратегияси инсон қадри ва барқарор келажакни назарда тутди

Бугунжаҳон урбанизация форуми глобал аҳамиятга эга стратегик воқелиқдир. БМТ шафелигида ташкил этиладиган ушбу анъанавий тадбир дунёдаги энг нуфузли шаҳарсозлик анжуманларидан бири сифатида тан олинади.

Муносабат

Боку шаҳрида ўтказилган навбатдаги форум жаҳон ҳамжамияти учун муҳим ва масъулиятли паллада ташкил қилинди. Унда иштирок этган Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевнинг нутқи нафақат мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг умумий сарҳисоби, балки глобал урбанизация жараёнларини бошқаришга доир муҳим концептуал ёндашувлар ва амалий тақлифларни муҳасаса этган ўзига хос "Йўл харитаси" бўлди.

Форумнинг Озарбайжонда ўтказилиши жаҳон урбанистика марказининг Каспий ва Марказий Осиё минтақасига томон силжиб бораётганидан далолат беради. Бу ҳолат ривожланаётган давлатлар, жумладан, турк дунёси вакилларининг замонавий шаҳарсозлик борасидаги қарашлари ва ташаббуслари жаҳон миқёсида тобора кенгроқ эътироф этилаётганини кўрсатади. Боку форуми келажак шаҳарлари қандай бўлиши керак деган долзарб саволга Шарқ ва Ғарб таърибасини уйғунлаштириган ҳолда жавоб излашга қаратилди. Унда ижтимоий инклюзивлик, яшил урбанизация, иқлим ўзгариши ва барқарорлик, шунингдек, "ақли шаҳар" ва рақамли трансформация масалаларига устувор аҳамият берилгани иштирокчилар ҳамда кузатувчилар эътиборини тортиди.

Боку қадимий Иеришхер ва замонавий "Аланга минераллари" ўрғасида тарихий мерос ҳамда янги шаҳарсозлик ечимлари уйғунлигини сақлаб қолган ноёб шаҳарлардан бири. Илгари нефть саноати маркази сифатида танилган ушбу шаҳар бугун экологик тоза ҳудудлар, дам олиш масканлари, боғлар ва денгиз бўйидаги хиёбанонлари кенгайтириш орқали ўз қиёфасини изчил янгилаб бормоқда. БМТ экспертлари Боқунинг саноат ҳудудларини маданий ва рекреацион маконларга айлантириш таърибасини юқори баҳоламоқда. Шунингдек, рақамли технологияларни бошқарув тизимига жорий этиш, транспорт оқими ва интеллектуал асосда тартибга солиш ва энергия тежамкор инфратузилмани ривожлантириш Боқунинг келажак шаҳарлари қаторига киритилмоқда. БМТ томонидан илгари сурилган янги ёндашувларга кўра, шаҳарлар нафақат кенгайиши, балки иқлим ва иқтисодиётдаги глобал ўзгаришларга тез ва самарали мослаша олиши ҳам зарур. Бу борада ҳар бир фуқаронинг, ёши ва ижтимоий мақомидан қатъи назар, шаҳар инфратузилмасидан тенг фойдаланишини таъминлаш устувор талаб сифатида намоён бўлмоқда. Боку мисолида шаҳарнинг нафақат миллий, балки минтақавий миқёсда ҳам логистик ва маданий кўприк вазифасини бажариши урбанистиканинг янги мезонларидан бири деб эътироф этилмоқда.

Технологияларнинг шаҳар бошқарувидаги роли

Таъкидлаш жоизки, бугунги кунда дунё аҳолисининг яримдан кўпи шаҳарларда яшайди ва энергия истеъмоли ҳамда чикиндиларнинг катта қисми шаҳарлар ҳиссасига тўғри келади. Боку форумида иқлим ўзгаришига чидамли шаҳарлар қуриш, "ақли" энергия тежаш тизимларини жорий этиш масалалари марказий ўринда бўлди. Ўзбекистон ва Озарбайжон каби иссиқ иқлимли давлатлар учун сув тежамкорлиги ва иссиқлик мувозанатини сақлайдиган шаҳар мейморчилиги ҳаётий муҳим аҳамиятга эга.

Анжуман доирасида технологияларнинг шаҳар бошқарувидаги роли кенг муҳокама қилинди. Жамоат транспортини интеллектуал бошқариш, давлат хизматларини рақамлаштириш ҳамда "хавфсиз шаҳар" тизимлари бўйича энг илғор глобал таъриблар алмашилди. Бу Ўзбекистоннинг рақамли иқтисодиёт ва сунъий интеллект соҳаларига доир стратегиялари билан тўла уйғунлик касб этади. Шунингдек, Озарбайжоннинг ишолдан озод этилган ҳудудларида, хусусан, Қорабоғда амалга ошираётган қурилиш ва "ақли шаҳар" лойиҳалари форум иштирокчилари учун ўзига хос таъриблар мактаби бўлди. Ўзбекистон ҳам бу жараёнларда фаол иштирок этиб, жумладан, Фузулий шаҳрида мактаблар барпо этиш ва инфратузилмавий лойиҳаларни амалга ошириш орқали минтақавий ҳамкорликни мустаҳкамлашга ҳисса қўшмоқда. Бу эса минтақавий бирдамлик ва умумий тарққиётнинг яққол намунаси.

Бундай юқори даражадаги форумлар йирик инвесторлар, қурилиш компаниялари ва технология гигантларини бир майдонга жаллайди. Мамлакатимиз етакчисининг мазкур анжумандаги иштироки Ўзбекистон шаҳарсозлик бозорига янги хорижий инвестицияларни жалб этиш, замонавий агрологистика ва саноат хабарини барпо этишда халқаро ҳамкорликни кенгайтиришга хизмат қилади. Боку форуми янги даврнинг сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий йўналишларини белгилаб берувчи муҳим мулоқот майдони сифатида намоён бўлди. Унда давлатимиз раҳбарининг муҳим ташаббус ва тақлифлар билан иштирок этиши юртимизнинг глобал жараёнлардаги фаол ўрни, шунингдек, мамлакатимизни замонавий, экологик тоза ва инсон қадри улғуландириган шаҳарлар маконига айлантириш борасидаги қатъий сиёсий иродасини ифодалайди.

Давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, XXI аср ўрталарига бориб инсониятнинг 70 фоизи шаҳарларда истиқомат қилиши кутулаётган бир шароитда шаҳарсозлик масаласи глобал барқарорлик ва хавфсизликнинг ҳал



қилувчи омилларидан бирига айланмоқда. Зеро, дунёда 3 миллиардга яқин инсонлар муносиб яшаш шароитига эга эмаслиги, 1 миллиарддан ортиқ аҳоли эса хароба ва нозом муҳитларда кун кечираётгани бугунги цивилизация олдида турган энг оғриқли муаммолардан биридир. Иқлим ўзгариши ва миграция оқимлари шаҳарлар инфратузилмасига мисли қўйилмаган босим ўтказётгани ҳам айна ҳақиқат. Ўзбекистон етакчиси мазкур муаммоларни очик ва аниқ баён этар экан, барча давлатларни бу борада қатъий ҳамда кечиктириб бўлмайдиган чоралар қўришга чақирди.

Иқтисодий ўсишни таъминлаш учун ноёб имконият

Яқин 15 йил ичида мамлакатимиз аҳолиси 50 миллион нафарга етиши, урбанизация даражаси эса 65 фоизга

“Бугунжаҳон урбанизация форумининг 15-сессиясини 2030 йилда Янги Тошкент шаҳрида ўтказиш ва унинг бош мавзусини “Шаҳарларнинг барқарор ривожланишида маҳалла институтининг ўрни” деб номлаш тақлиф этилиши Президентимиз нутқининг энг юқори нуқтаси бўлди. Зеро, Янги Тошкент асримиқтининг энг илғор шаҳарсозлик ечимлари намоёиши бўлади.

чиқиши башорат қилинмоқда. Давлатимиз раҳбари бу рақамларни муаммо деб эмас, балки ҳудудларни муаносиб ривожлантириш ва иқтисодий ўсишни таъминлаш учун ноёб имконият сифатида баҳолади. Бу мақсад сари мамлакатимиз сўнгги ўн йил давомидида улкан натижаларга эришди. Хусусан, уй-жой қурилиши ҳамжи 10 баробар ошди. 2025 йилнинг ўзига 238 мингта хонадон фойдаланишга топширилди. Ҳар йили бюджетдан қарийб 2 миллиард доллар маблаг арзон уй-жой дастурларига йўналтирилмоқда. Норасмий тураржойлар муаммоси ҳам изчил ва тизимли равишда ҳал этилмоқда: 100 мингта яқин уйларга ҳужжат расмийлаштириб берилди. Шунингдек, реновация дастури доирасида эскирган уй-жойларни янгилаш улushiни 60 фоизга етказиш белги-ланган.

Президентимиз ўз нутқида алоҳида тўхтаган "Янги Тошкент" мегало-иқтисоий юртимизнинг замонавий шаҳарсозлик борасидаги янги қиёфасини намоён этади. Икки миллион аҳолига мўлжалланган ушбу лойиҳада "яшил" ва "ақли" технологиялари жорий этиш, шунингдек, "15 дақиқа" шаҳар тамойилини амалга тўдиқ қилиш қўзда тутилган бўлиб, бундан инсон учун зарур барча хизматлар пийёда юриш масофасида жойлаштирилади. Лойиҳанинг дастлабки босқичи

ушбу 25 миллиард долларлик инвестициялар жалб этилиши белги-ланган. Энг муҳими, бу таърибга фақат пойтахтда амалга оширилмайди. Мамлакатимиз бўйлаб барпо этилаётган 100 та "Янги Ўзбекистон" массивлари ҳудудлардаги турмуш сифатини марказ даражасига кўтаришга хизмат қилади.

Кези келганда айтиш керакки, мамлакатимиз шаҳарсозлик сиёсатида иқтисод муҳим жиҳат ажралиб туради. Биринчиси — экология. "Яшил макон" дастури орқали шаҳарларда яшиллик даражасини 30 фоизга етказиш иқлим ўзгаришига берилган амалий жавобдир. Иккинчиси — маҳалла институти. Шаҳарларни бошқаришда фуқароларнинг бевосита иштирокини таъминлаш, маҳаллабай ишлаш тизими Ўзбекистоннинг урбанизация жараёнидаги ўзига хос инклюзив ёндашуви.

Урбанизация миллий кўмитасининг ташкил этилиши, шунингдек, БМТнинг Аҳоли пунктлари бўйича дастури (UN-Habitat), Жаҳон банки ва Осиё тараққиёт банки билан йўлга қўйилган фаол ҳамкорлик Ўзбекистоннинг мазкур соҳада очикликка ва халқаро стандарт-

вожлантиришни назарда тутди. Бу пойтахтларда аҳоли zichлиги ортиши ва ижтимоий босим юзага келишининг олдини олишни энг самарали йўлдир. Мазкур тамойил чекка ҳудудларда яшовчи аҳолининг ҳам замонавий шароитларга эга бўлишини кафолатлайди. Бугунги кунда сунъий интеллект шаҳар бошқарувининг муҳим қуролига айланди. Бироқ бу технологиялардан фойдаланишда давлатлар ўртасида тафовут катта. Президентимиз тақлиф қилган Халқаро альянс технологиялар билан бўлишиш ва таърибга алмашиш имконини беради. Натижада шаҳарларни хавфсизроқ ва бошқарув тизимини шаффофроқ қилишга ҳисса қўшадиган глобал платформа бўлади.

Келгуси йили Самарқандда уй-жой қурилишига инвестиция жалб этиш бўйича халқаро форум ўтказиш ташаббуси ўта долзарб. Дунёда 300 миллион одам бошпанасиз эканини инобатга оласак, уй-жойни нафақат қуриш, балки уни арзон ва сифатли қилиш учун янги молиявий моделлар керак. Самарқанд форуми бу борада жаҳоннинг энг илғор молия институтлари ва инвесторларини бирлаштирадиган муҳим нуқта бўлади.

Иқлим ўзгариши шароитида шаҳарларнинг табиат билан уйғунлиги яшаб қолиш масаласидир. Уйғун ривожланишни рағбатлантириш мақсадида БМТ-Ҳабитатнинг "Яшил шаҳар" халқаро мукофотининг таъсис этилиши дунё шаҳарлари ҳокимларини ва ҳукуматларини яшилликни ошириш, чикиндиларни қайта ишлаш ва тоза энергияга ўтиш бўйича рақобат қилишга ундайди. Бу глобал миқёсда "Яшил урбанизация"ни рағбатлантирувчи кучли механизмдир.

Бугунжаҳон урбанизация форумининг 15-сессиясини 2030 йилда Янги Тошкент шаҳрида ўтказиш ва унинг бош мавзусини "Шаҳарларнинг барқарор ривожланишида маҳалла институтининг ўрни" деб номлаш тақлиф этилиши Президентимиз нутқининг энг юқори нуқтаси бўлди. Зеро, Янги Тошкент асримиқтининг энг илғор шаҳарсозлик ечимлари намоёиши бўлади.

Билдирилган тақлифлар юртимизни глобал урбанизация кун тартибига белгиловчи асосий давлатлардан бирига айлантиришга хизмат қилади. Бу ташаббуслар амалга ошса, 2030 йилга бориб Тошкент шаҳри жаҳоннинг урбанизация масалалари муҳокама қилинадиган бош майдонга айланади. Зеро, келажак шаҳарлари деганда фақат бетон, темир ва шишадан иборат биноларгина эмас, аксинча, маҳалларда бирлашган, хавфсиз ва яшил муҳитда яшайдиган бахтли инсонлар жамияти кўз ўнгимизда гавдаланади. Ўзбекистон етакчиси айнан шу келажакни Боку минбаридан таъриб бугун дунёга тақлиф қилди.

Муаммоларни бартараф қилишнинг самарали йўли

Биринчи ташаббуснинг аҳамияти шундаки, у фақат йирик мегалополилар, кичик ва ўрта шаҳарларни ри-

Нодир ЖУМАЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Фан, таълим, маданият, спорт ва ёшлар масалалари кўмитаси раиси, иқтисодиёт фанлари доктори, профессор.



БУ ОЙДАН БОШЛАБ НИМАЛАР ЎЗГАРАДИ?

Мамлакатимизда 1 июндан кучга кирадиган қонунчиликдаги ўзгаришлар нималардан иборат? Қуйида шулар хусусида айрим маълумотларни тақдим этамиз.

Ёшларни замонавий рақамли касбларга ўқитиш тизими йўлга қўйилади

Миллий қонунчилигимизга кўра, Тошкент, Навоий ва Қашқадарь вилоятларидаги жазони ижро этиш муассасаларидаги ёшларни замонавий рақамли касбларга ўқитиш тизими йўлга қўйилади. Бунда: — ўқув курслари 8 — 12 ойлик интен-сив ўқув дастурлари асосида жазони ижро этиш муассасаларида ташкил этилади; — ўқув курсларига ижтимоий ҳавфи катта бўлмаган, унча оғир бўлмаган ва оғир жиноятларни содир этган жазони ўтаётган ёшлар жалб қилинади; — ўқув курсларига жалб қилинганлар хорижий тилларни (инглиз, рус, хитой ва бошқа) ўрганиш бўйича ўқитилади; — ўқув курслари якуни бўйича тегишли дастурларни ўзлаштирган жазони ўтаётган ёшларга сертификатлар бериллади.

Божхона тўловларини ундириш тартиби соддалаштирилади

Президентимизнинг тегишли Фармони билан тадбиркорларга божхона божини 120 кунгача кечиктириб ёки бўлиб-бўлиб тўлаш имконияти яратилади. Шунингдек, божхона тўловлари тўланиши таъминлашнинг бош таъминоти туридан фойдаланишда хавфларни бошқариш тизимининг натижаларидан келиб чиқиб, тадбиркорларга пасайтирилган миқдорда таъминот тақдим этилади. Мазкур ўзгаришлар янада қўлай ва енгил божхона муҳитини шакллантириш, шунингдек, ташқи иқтисодий фаолиятни рағбатлантириш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ҳамда мамлакатда инвестициявий жозибадорликни оширишга хизмат қилади.

Угом дарёси — давлат гидрологик табиат ёдгорлиги

Угом дарёсининг сохил бўйи минтақалари ҳамда сувни муҳофаза қилиш зоналарида табиий гидрологик тизим ва экологик мувозанатга салбий таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ҳар қандай қурилиш, ер ишлари ва сунъий иншоотларни барпо этиш қатъиян ман этилади. Бунда: — дарё гидротехники ва унинг ирмоқлари доирасида давротехник, гидрометрио-тиқ ишлар, бино ва иншоотлар, гидро-энергетика, сувни тартибга солиш ва де-ривация иншоотларини қуриш тўлиқ тақиқланади (фаолият юритаётган гидро-энергетика объектларини реконструкция қилиш бундан мустасно); — дарёнинг давлат гидрологик табиат ёдгорлиги ҳудудида қурилиш ишлари учун ер участкалари ажратилишига йўл қўйил-майди.

Дизайн-коднинг афзаллиги нимада?

Туризм қўмитаси томонидан босқич-ма-босқич туристлар ташриф буюрувчи зиёратчорлар ҳудудларининг функ-ционал жиҳатдан ажратилган чегара-ларини белгилаш ва мумкин бўлган ҳолларда кўп қаватли биноларни жой-лаштириш орқали уларнинг майдонла-рини кенгайтириш ҳамда улардан фой-даланиш учун алоҳида дизайн-код жор-ий этилади. Туризм соҳасини барқарор ва комп-лекс ривожлантириш мақсадида лойиҳа-ларни амалга оширишда давлат орган-лари, тадбиркор ва инвесторлар, фуқа-ролик жамияти институтлари ҳамда таъ-лим ва эксперт ташкилотлари ўртасида-ги ўзаро манфаатли ҳамкорликни таъмин-ловчи "давлат — бизнес — жамоатчилик — таълим" (Quattro) тизими таътиб қили-нади.

«Халқ сўзи».

ҚАРДОШЛИК РИШТАЛАРИДАН КУЧ ОЛГАН АЛОҚАЛАР

Президентимиз Шавкат Мирзиёев амалий ташриф билан Қозғоғистон Республикасида бўлди. Мамлакатимиз етакчиси кузатувчи давлат раҳбари мақомида Олий Евроосиё иқтисодий кенгашининг навбатдаги ййгилиши тадбирларида иштирок этди.



бугунги кунга қадар 5 нафар ўқитув-чимиз илмий ишларини муваффақият-ли ҳийма қилди. Жумладан, 2018 йил-да И. Қўтти-лим муассасасида қозоқ тили ва адаби-ёти ни муносиб таълим олиб, миллий ишларни муваффақият-ли ҳийма қилди.

Нуқтаи назар

Остонага амалий ташриф доирасида Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Қозғоғистон Республикаси Президенти Қосим-Жомарт Тоқаев хузурда Инвестиция ва савдо соҳаларида эришилган келишувларни амалга ошириш бўйича амалий ҳаракатлар режасини имзолаш маросими бўлиб ўтди. Ҳужжат жорий йил апрель-май ойларида икки давлат раҳбарларининг Бухоро ва Туркистон шаҳарларида бўлиб ўтган учрашувларида эришилган келишувларни амалга оширишга қаратилган.

қозоқ тилида таълим олиб, миллий урф-одат ва анъаналаридан эркин фойдаланиб келмоқда. Тарихий жиҳатдан қарайдиган бўлсак, туркий тили қозоқ ва ўзбек халқларининг нафақат тили, балки дини, дили ва маданий қадриятлари ҳам бир-бирига жуда яқин. Ана шу чуқур илдиз отган маънавий боғлиқлик асосида ўзаро дўстлик, қардошлик ва ҳурмат муносабатлари шакллангани шубҳасиз.

муратова «Қорақалпоғистоннинг Кўнғирот тумани қозоқ шеvasи»; Г. Адилова «Қорақалпоғистон қозоқлари тилидаги урф-одат лексикасининг этномаданий хусусияти»; 2019 йилда Т. Тўрқубаева «Қорақалпоғистондаги қозоқ оқин-жировлар поэзияси»; 2021 йилда Б. Бекниязов «Қорақалпоғистондаги қозоқлар тилидаги соматик фразеологизмларнинг лингвомаданий таҳлили» мавзусида илмий ишларини ёқлади. 2025 йилда эса Ақмарал Серикбаева «Тахтакўпри тумани топонимларининг семантикаси ва тузулиши» мавзусидаги иши бўйича филология фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) илмий даражасига эга бўлди.

Бундан ташқари, Низомий номидаги Ўзбекистон Миллий педагогика университети доценти Е. Абдувалитов «Умумий ўрта таълим мактабларида қардош халқлар адабиётини қиёсий ўқитиш (ўзбек, қозоқ, киргиз, қорақалпоқ ва туркман тиллари) да таълим олиб бориладиган мактабларнинг V — XI синф адабиёт дарслари мисолида» мавзусида докторлик диссертацияси-

ни ҳимоя қилган бўлса, ушбу университетнинг яна бир ўқитув-чиси Н. Абдувалитов «Умумтаълим мактабларида жаҳон адабиётини чуқурлаштириб ўқитиш методикаси» мавзусида илмий иши учун филология фанлари бўйича фалсафа доктори илмий даражасига сазовор бўлди.

Бугунги кунда Ўзбекистонда қозоқ тилининг ўрганилиши ва ўқитилиши бўйича илмий ишлар ҳимоя қилиниб, қатор мақолалар ҳамда монография таъдқиқотлар нашр этилмоқда. Бу ҳудуддаги қозоқлар ўз она тилини соф ҳолда сақлаб келяпти. Уларнинг сўзлашув тили фонетик, лексик, морфологик ва луғат таркиби жиҳатидан маълум даражада фарқ қилса-да, қозоқ халқининг айона миллий тилидан ўнчалик узоклашиб кетмаган. Чунки маҳаллий қозоқлар тилида ҳудудий хусусиятлар билан бир қаторда, ҳозирги адабий тилда эскириб, қўзғилишдан чиққан айрим қадимий сўзлар ҳам ҳанузгача сақланиб қолган.

ассислигида қозоқ тилида «Нур-ли жол» газетаси чоп этилмоқда. Бундан ташқари, қозоқ синафлари учун журналлар, китоблар ва дарслиқлар ҳам қозоқ тилида нашр этилмоқда.

Шу билан бирга, радио ва телевидениеда ҳам қозоқ тилидаги «Алтин аймақ», «Ата мекен», «Дидар» ва «Арайлы өнir» номли дастурлар мунтазам эфирга узатилади. Буларнинг барчаси юртимизда қозоқ тилининг тизимли равишда ўрганилиб кел-ляётганидан далолат беради.

Шу билан бирга, Ўзбекистон Республикаси Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги томонидан олимлар, илмий изла-нувчилар ва талабалар учун янги имкониятлар яратилмоқда. Ай-ниқса, Ажнинёв номидаги Нукус давлат педагогика институтига бугунги кунда Қозғоғистоннинг «ТОП-300» талабдаги олий таъ-лим муассасалари билан ҳам-корлик алоқалари янада фаол-лашган.

сунъий интеллект тараққиёти би-ли жол» газетаси чоп этилмоқда. Бундан ташқари, қозоқ синафлари учун журналлар, китоблар ва дарслиқлар ҳам қозоқ тилида нашр этилмоқда.

Шу билан бирга, радио ва телевидениеда ҳам қозоқ тилидаги «Алтин аймақ», «Ата мекен», «Дидар» ва «Арайлы өнir» номли дастурлар мунтазам эфирга узатилади. Буларнинг барчаси юртимизда қозоқ тилининг тизимли равишда ўрганилиб кел-ляётганидан далолат беради.

Шу билан бирга, Ўзбекистон Республикаси Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги томонидан олимлар, илмий изла-нувчилар ва талабалар учун янги имкониятлар яратилмоқда. Ай-ниқса, Ажнинёв номидаги Нукус давлат педагогика институтига бугунги кунда Қозғоғистоннинг «ТОП-300» талабдаги олий таъ-лим муассасалари билан ҳам-корлик алоқалари янада фаол-лашган.

«тusoal.uz» портали орқали қўмир сотиб олган Ижтимоий реестрга киритилган оилаларга жорий йил июнь — декабрь ойларида 600 минг сўмгача бир марталик моддий ёрдам ажратилади.

